

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Hradec Králové

Inspekční zpráva

**Gymnázium Boženy Němcové, Hradec Králové, Pospíšilova tř.
324**

Pospíšilova tř. 324, 500 03 Hradec Králové

Identifikátor školy: 600 011 666

Zřizovatel: MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - Malá Strana

Školský úřad Hradec Králové, M. Horákové 504, 500 06 Hradec Králové

Termín konání komplexní inspekce: 7. - 14. únor 2000

Čj.	093 107/00-3018
Signatura	ki1zt201

Gymnázium B. Němcové je jedním ze tří státních škol tohoto typu v Hradci Králové. Patří mezi kombinována školská zařízení s výchovně vzdělávacím programem 79-02-5 Gymnázium. Ve čtyřletém studijním cyklu studují žáci sedmi tříd, dvanáct tříd se řídí učebním plánem šestiletého gymnázia. Zaměření většiny z 19 tříd je všeobecné, tři třídy jsou zaměřeny na živé jazyky. Ve škole je dostatek klasických učeben, 2 tělocvičny, odborné učebny pro výuku informatiky a výpočetní techniky, učebny a laboratoře pro výuku fyziky, chemie a biologie, dále učebna výtvarné výchovy, hudební výchovy, základů společenských věd a zeměpisu, čtyři jazykové učebny a učebna českého jazyka.

Profilace se uskutečňuje využitím disponibilních hodin a zároveň volbou volitelných předmětů v posledních dvou letech studia. Volitelné předměty mají povahu seminářů z přírodovědných i humanitních předmětů. V době inspekce bylo ve škole zaměstnáno 41 interních a 6 externích pedagogických pracovníků. Celkový počet žáků byl 579. Přehled vyučovaných studijních oborů udává následující tabulka:

Kód oboru	Název	Čj. a datum schválení učebních dokumentů	Délka studia
79-41-K/001 (79-02-5/00)	Gymnázium, všeobecné	25 048/95-21-23, 14. 11. 95 20 595/99-22, 5. 5. 1999	4 roky
79-41-K/001 (79-02-5/73)	Gymnázium, živé jazyky	25 048/95-21-23, 14. 11. 95 20 595/99-22, 5. 5. 1999	4 roky
79-41-K/001 (79-20-5/00)	Gymnázium, všeobecné	25 048/95-21-23, 14. 11. 95 20 594/99-22, 5. 5. 1999	6 let

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

V rámci inspekce bylo uskutečněno celkem 71 hospitačních návštěv v 85 hodinách teoretické výuky, seminářů a laboratorních cvičení většiny povinných a volitelných humanitních i přírodovědných předmětů.

Hodnocení jazykových a společenských předmětů

Český jazyk a literatura

Hospitace se uskutečnily u 6 vyučujících ze 7 (1 nemocen), kteří tento předmět ve škole vyučují. Porovnáním učebního plánu a předloženého rozvrhu byl zjištěn soulad časové dotace, kontrolou tematických plánů však bylo zjištěno, že tematický plán pro 1. ročník nebyl důsledně vypracován dle nových osnov platných od 1. 9. 1999. Není důsledně prováděno začlenění a konkretizace dílčích témat jazykové a komunikační výchovy a témat slohového výcviku do tematického plánu pro daný ročník.

Zápisy v třídních knihách hospitovaných tříd jsou velmi obecné a často se opakující po několik hodin, u některých vyučujících převažovaly zápisy témat literárních na úkor hodin jazykových a slohových. Zápis konkrétního obsahu vyučovacích jednotek není vždy v souladu

s tematickými plány a učebními dokumenty, střídání složek literární výchovy, slohové a jazykové není proporcionálně zastoupeno.

Vyučující mají odbornou a pedagogickou způsobilost. Pro výuku je ve škole k dispozici i odborná učebna českého jazyka, která je vybavena novými lavicemi, dále je zde zpětný projektor, CD přehrávač, radiomagnetofon, video. Videotéka je vyučujícími vytvářena postupně svépomocí nebo za pomoci Pedagogického centra v Hradci Králové. Starší gramodesky jsou využívány méně často, nejvhodnějšími a nejvyužívanějšími jsou doplňkové texty z beletrie, poezie, články z novin a časopisů, které vyučující kopírují a množí i pro žáky.

Hodiny literární a jazykové (slohový výcvik nebyl vyučujícími v průběhu inspekce zařazen) byly tradičně pojaty hodiny s frontálním výkladem doprovázeným metodou kladení otázek. Opakování učiva prováděli vyučující společně se žáky, při výkladu aplikovali metody expoziční a dialogické. Pozitivem některých literárních hodin byly referáty žáků o přečtené četbě, které vyučující doplňovali vhodnými dotazy a snažili se žáky přimět k vyjádření vlastního názoru. Verbální projev žáků byl důsledně korigován, řada z nich prokázala dobrou úroveň vyjadřovacích dovedností i úsudku. Prováděná interpretace řízená vyučujícími postihovala zejména významovou stránku literárního díla se zdůrazněním výchovných aspektů, hodnocení literárního textu opírali o objektivně platná fakta a poznatky.

Sešity žáků nejsou kontrolovány, úroveň zápisu poznámek je libovolná. U namátkově kontrolovaných slohových prací nebyla zpracována jejich analýza vyhodnocení.

V oblasti motivace i aktualizace učiva vyvíjeli vyučující snahu a nacházeli u žáků reflexi. Zájem, aktivita i kázeň žáků byly velmi dobré, pouze ve dvou sledovaných hodinách byla zaznamenána větší nesoustředěnost žáků. Výkony jednotlivých žáků byly pozitivně oceňovány.

Komunikace vyučujících se žáky je pozitivní, atmosféra v hodinách vstřícná.

Plánování a příprava výuky českého jazyka a literatury jsou hodnoceny jako dobré, personální podmínky vzhledem ke stoprocentní odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících jako vynikající. Materiální a psychohygienické podmínky výuky jsou na dobré úrovni, organizace, formy a metody výuky včetně motivace jsou hodnoceny velmi dobře. Hodnocení a komunikace žáků v hodinách jsou hodnoceny rovněž jako velmi dobré.

Celková úroveň výuky českého jazyka a literatury je velmi dobrá.

Cizí jazyky - anglický, německý, francouzský

Výběr cizích jazyků v době inspekční činnosti měl za úkol pokrýt spektrum jednotlivých cizích jazyků, vyučujících i tříd tak, aby mohl být podán objektivní pohled na kvalitu vzdělávání čtyřletého i šestiletého gymnázia, a to komplexně. Výuka cizích jazyků v rámci povinných i volitelného předmětu anglické konverzace, nepovinného předmětu německá a francouzská konverzace se řídí novými učebními osnovami i plány, které jsou uvedeny v závěru této zprávy. Učební plány i osnovy anglického, francouzského i německého jazyka jsou respektovány a z hlediska odpovědného přístupu většiny vyučujících k výuce je jejich obsah převáděn do tematických plánů, které jsou rozpracovány v souvislosti s časovými termíny plnění učiva, a to vždy s přihlédnutím k danému typu učebnice. Termíny důležitých pololetních písemných prací nejsou do tematických plánů zapracovány.

Všichni vyučující cizích jazyků včetně zahraničního lektora jsou plně kvalifikovaní. Tento faktor má pozitivní vliv na kvalitu výuky cizích jazyků. Výjimku tvoří pouze vyučující francouzského jazyka, která je dosud bez odborné a pedagogické způsobilosti. V současné

době si tato vyučující doplňuje vzdělání.

Materiálně technická základna výuky je tvořena řadou učebnic a odborných příruček. Při výuce anglického jazyka se používají učebnice Project English II, III, The Cambridge English Course, Headway, Angličtina pro jazykové školy II. Pro rozšíření učiva slouží příručky gramatiky, reálií, maturitních konverzačních okruhů, videokazety o reáliích, slovníky a audiovizuální materiál doplňující učebnice. Výuka je aktualizována články z časopisu Friendship. V knihovně školy je k dispozici celkem 180 anglických knih.

Základními učebnicemi francouzského jazyka je Le nouveau sans frontieres I, II, Libre echange I, Voici la France a řada gramatických příruček a odborných časopisů, 50 audiokazet, 30 videokazet, 120 francouzských knih, 17 slovníků. Počítačové jazykové programy pro výuku nejsou k dispozici.

Předmětová komise německého jazyka vybrala jako základní učebnici pro výuku německého jazyka v prvních ročnících Themen neu, neboť kvalita učebnice zajišťuje na jedné straně nácvik jazykových dovedností tj. systematické gramatiky a na druhé straně nácvik řečových dovedností. Navíc respektuje novou německou pravopisnou normu. Ve vyšších ročnících se používá ještě učebnice Německy s úsměvem, Němčina pro jazykové školy a Německy od Adama. Jako aditivní materiál se používají konverzační příručky, reálie, jako Deutsch im Gespräch, Deutschsprachige Länder. Knihovna obsahuje celkem 312 knih, učebních pomůcek, audio i video kazet. Pro další vzdělávání vyučujících slouží řada metodik a odborných časopisů. Výpočetní technika do výuky zapojena není.

Výuka cizích jazyků probíhá jednak v kmenových učebnách, jednak v jazykových učebnách. Jazykové učebny jsou dostatečně prostorné, každý žák má dostatek pracovního místa, kromě učebny anglického jazyka situované v přízemí s okny do dvora, která nemá standardní ani prostorové, ani tepelné podmínky. Jazykové učebny jsou vyzdobeny motivačními nástěnkami, nástěnnými gramatickými přehledy a mapami zemí příslušných jazykových oblastí. Z didaktické techniky jsou k dispozici videorekordéry, radiomagnetofony, zpětné projektory, které v době inspekce nebyly dostatečně při výuce využívány. Kmenové učebny orientované k hlavní komunikaci Pospíšilova ulice jsou pro nedostatečnou zvukovou izolaci pro výuku nestandardní, z hlediska psychohygienického nevyhovující, neboť hluk pronikající z ulice ztěžuje porozumění ústnímu projevu.

Veškerá výuka cizích jazyků byla organizovaná v příslušných jazycích. Vyučující vedli výuku energicky a odborně zdatně. Výukové cíle respektovaly aktuální stav tříd. V některých ročnících, třídách převládala metoda gramaticko-překladová v závislosti na obsahu probíraného učiva, organizaci výuky, dispozicích žáků (slovesné vazby s předložkami, druhy vedlejších vět, předložky se 3. a 4. pádem, infinitivní vazby, participia). V jiných třídách převládala metoda komunikativní, která byla zaznamenána především při procvičování frazeologie běžného společenského styku, většinou žáci prokazovali velmi dobré řečové dovednosti, ale i pohotovost při vyjadřování. Řečová aktivita žáků směřovala do tematiky stravování, restaurace, dovolená, rekreace, ochrana životního prostředí, dopravní prostředky, povolání. Humanistická metoda nebyla aplikována.

Mezi pozitiva výuky lze zařadit aplikaci audiovizuální metody, která přes svou náročnost žáky zaujala a aktivizovala je stejně jako metoda přímá při výuce amerického lektora. Obě dvě metody navodily autentické prostředí, se kterým se dovedli žáci vyrovnat a dokázali být iniciativní při řešení komunikativních situací. Mezi další pozitiva výuky patřila snaha vyučujících strukturovat výuku tak, aby byla vyvážená část náročná na koncentraci s částí relaxační, tj. vhodné zařazování písní, her, rébusů. Ve všech jazycích bylo využíváno velké

množství pomocného nakopírovaného materiálu.

Při výuce byly procvičeny všechny čtyři základní jazykové dovednosti v různé proporcii, ale vždy s návazností na již dosažené vědomosti a s přihlédnutím k základním didaktickým zásadám názornosti, trvalosti a soustavnosti. Při komplexním procvičování řečových aktivit i jazykových dovedností byla dodržována zásada jazykové integrity. Receptivní dovednost poslech byl vždy zpětnovězobně kontrolován buď krátkým písemným cvičením, nebo ústní formou.

Mezi negativa výuky patřil nedostatečně kontrolovaný písemný projev žáků, zejména domácí úkoly jsou opravovány vyučujícími frontálně, ústně. Z hlediska didaktiky předmětu chybělo závěrečné shrnutí učiva. Krátké písemné práce, testy jsou někdy klasifikovány mezistupněm známky. Namátkově kontrolované písemné práce se píší z hlediska obsahu dle starších učebních osnov.

Individuální přístup k žákům a pohotové odstraňování chyb bylo zaznamenáno při korekci chybné výslovnosti (přízvuk, intonace, suprasegmentální jevy), to vše bylo opravováno velmi důsledně ve všech jazycích s výjimkou jazyka francouzského, kde tolerance nesprávné fonologie vede k dvojznačnosti významů, a to u slovesných paradigmat. Rovněž v tomto jazyce nebyla důsledně odstraňována interference s anglickým jazykem.

Oblast hodnocení a motivace je charakterizovaná především trvalou motivací žáků, kteří díky dobrým dosaženým výsledkům v cizích jazycích dostávají příležitost zúčastnit se výměnných studijních stáží v Anglii, Německu, ale mají také možnost prokázat své znalosti při konverzačních soutěžích na okresní, regionální úrovni vždy s dobrým umístěním. Žáci studující francouzský jazyk mají příležitost hrát divadlo a zúčastňovat se divadelních soutěží celorepublikových i mezinárodních. Vstupní, průběžná motivace byly zaznamenána ojediněle. Během výuky byli žáci zřídka individuálně zkušeni. Bezprostředně po zkušeni nedostávali příležitost k sebeevaluaci. Při frontálním zkušeni nebyli žáci za dobrý výkon ani pochváleni, ani klasifikováni, což vede ve svém důsledku k demotivaci.

Během inspekce byly pozorovány pěkné, přátelské vztahy mezi žáky a učiteli. Nové způsoby, metody a formy práce výuky cizích jazyků směřují ke spolupráci ve dvojicích nebo v týmech a učí žáky vzájemné toleranci, kooperaci a respektu. V rámci komunikativní metody mohou žáci veřejně obhajovat své vlastní názory, které nejsou v rozporu s demokratickými principy. Úroveň komunikace odpovídala individuálním schopnostem žáků, délce studia daného předmětu, pedagogickému mistrovství vyučujících.

Dle hodnotící stupnice je oblast plánování a přípravy výuky hodnocena jako vynikající, personální podmínky rovněž jako vynikající. Materiální podmínky jsou hodnoceny jako velmi dobré, oblast psychohygieny rovněž jako velmi dobrá s rezervami týkajícími se hlučnosti prostředí výuky, oblast organizace a metod práce je hodnocena jako velmi dobrá, oddíl motivace a hodnocení je velmi dobrý, interakce a komunikace velmi dobrá. Celkově je kvalita jazykového vzdělávání hodnocena jako velmi dobrá.

Dějepis

Výuka dějepisu probíhá v letošním školním roce v souladu s osnovami a učebními plány, tematické plány jsou zpracovány a aplikovány. Kontrolou zápisů v třídních knihách z minulého školního roku 1998/1999 bylo zjištěno, že zápisy, týkající se výuky moderních dějin (po roce 1945 až po naši současnost), jsou velmi obecné a nekonkrétní. Nelze tudíž určit do jaké míry bylo učivo probráno.

Vyučující mají požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost.

Některé sledované hodiny probíhaly v odborné učebně dějepisu, která svým uspořádáním

a vybavením umožňuje vyučujícím efektivně využívat omezených školních zdrojů. Záměrem do budoucna je vybavení učebny počítačem, který by umožňoval velkoplošnou projekci a využití Internetu při hodinách.

Vyučující mohou využít zpětný projektor, videorekordér a televizor, závěsné mapy (zastaralé, nepostihují všechna období), videokazety, odborné knihy (využitelná je pouze část titulů). Pomůcky doplňují vyučující z vlastních zdrojů – např. fólie pro zpětný projektor zpracované s ohledem na vlastní učební plány, videokazety s historickou tematikou, testy vytvořené pro jednotlivé ročníky, odborná literatura příležitostně poskytovaná studentům. Učebnice pro nižší gymnázium jsou pro žáky v požadované kvalitě i množství (kromě atlasů – zastaralé z 80. let), ve čtyřletém gymnáziu si žáci učebnice zakupují sami. V hospitovaných hodinách byla funkčně použita didaktická technika a mapy.

V probíhajících hodinách, které měly jednak charakter opakovacích hodin formou písemného a ústního prověřování vědomostí u tabule, jednak hodin výkladových doplněných řízeným rozhovorem s problémovými otázkami, lze kladně hodnotit systematický přístup vyučujících při výuce, vyvozování nového učiva na základě logických úvah, zkušeností a poznatků žáků. Hodiny tak dostávaly činnostní charakter, nové poznatky dávali vyučující do širších souvislostí a vysvětlovali za podpory žáků příčiny a důsledky probíraných jevů. V hodinách bylo využito zpětné vazby k ověření, jak žáci pochopili smysl dějinných souvislostí a jak dovedou aplikovat učivo. V závěru některých hodin však bylo možné vymezit větší časový prostor pro shrnutí a zhodnocení práce v hodinách.

Společným pozitivem hodin byla pracovní atmosféra, aktualizace učiva, přirozené navozování mezipředmětových vztahů. Dobrá motivace žáků se odrazila v jejich zájmu i v jejich aktivitě. Ve výuce byla znatelná snaha po vnitřní diferenciaci a individualizaci, skupinová práce byla zařazena ve dvou sledovaných hodinách. Vyučující využili i schopností žáků vyvozovat závěry a diskutovat o problému. Klasifikace je přiměřená, s náznaky sebehodnocení, motivace i stimulace výkonu.

V průběhu hodin byla zřejmá přirozená autorita všech vyučujících, jejich motivační schopnosti pro vyvolání zájmu žáků o probírané učivo a diskusi o něm.

Plánování a příprava výuky jsou velmi dobré, personální podmínky jsou vynikající, materiální a psychohygienické podmínky jsou dobré, organizace, metody a formy práce, motivace a hodnocení, komunikace a interakce jsou na velmi dobré úrovni.

Celková úroveň výuky dějepisu je hodnocena jako velmi dobrá.

Předměty estetické výchovy

Výuka předmětů estetické výchovy byla posuzována z výuky výtvarné výchovy a hudební výchovy. Výuka ve všech třídách víceletého i čtyřletého gymnázia respektuje schválené učební plány a učební osnovy. Výuku estetických předmětů zabezpečují čtyři pedagogové, kteří mají požadovanou odbornou i pedagogickou způsobilost. Inspekce byla provedena u všech vyučujících. Výuka jednotlivých vyučovacích lekcí probíhá podle zpracovaných tematických plánů, které respektují obsahovou náplň učebních osnov a konkretizují jejich časové plnění.

Výtvarná výchova

Při výuce výtvarné výchovy je maximálně využíváno odborné způsobilosti, umělecké praxe

a profilace obou vyučujících. Příprava a realizace vyučování jednotlivých specializovaných předmětů - kresby, malby, modelování, grafiky, dekorativních činností a dějin výtvarného umění značně převyšuje obsahovou náplň učebních osnov. Výuka ve všech ročnících je směřována na praktické činnosti, které vedou k rozvoji základních technických dovedností, manuálních schopností a celkovému rozvoji citového vnímání umění. Základem výuky praktických výtvarných činností je práce ve skupinách, které jsou utvářeny podle manuálních schopností a temperamentu jednotlivých žáků. Zadaná témata jsou volena vždy tak, aby jednotlivé skupiny vytvářely dílčí část kompozičního celku.

Motivování žáků na začátku každého vyučovacího celku respektovalo psychickou vyspělost žáků a ve svém konečném výstupu vedlo k chápání řešeného problému z různých úhlů pohledu. Pomocí názorných pomůcek, ukázek a především vysvětlením pracovních postupů bylo zadané téma srozumitelně vysvětleno a společně byl zvolen způsob práce na zadaném úkolu. Při výuce modelování bylo dbáno na pracovní postupy, které směřovaly kultivaci názorů na stavbu modelu, odlišnost struktur a uplatnění prostorové kompozice. Modelování bylo zaměřeno na zhotovení papírové postavy, která byla otiskem lidského těla. Celková kompozice vycházela ze základních proporcí postavy a vlastního citového prožitku žáků. Každá skupina měla možnost volby charakteristické postavy. Při práci se sádrovým odlitkem bylo dbáno na přesné provedení zvoleného reliéfu. Každá vyučovací lekce byla koncipována tak, aby jednotliví žáci měli možnost rozvíjet kreativitu a využít své manuální schopnosti.

Z dostupné dokumentace lze zjistit další účelné metody motivování žáků, které vedou k prohloubení vztahu k předmětu. Pravidelně jsou organizovány návštěvy výstav, galerií, besedy s profesionálními výtvarníky apod. Nejsilnějším motivačním prvkem je aktivní zapojení všech žáků do výzdoby tříd a chodeb školy. V letních měsících je prováděna výzdoba zahrady, jsou připravovány mimořádné výstavy např. u příležitosti dne otevřených dveří, dále průvody masek apod. Žáci mají dále možnost pracovat v rámci nepovinného předmětu v keramických kroužcích. Zhotovené keramické výrobky rovněž slouží k výzdobě školy (loga tříd), jsou zhotovovány pamětní plakety apod. Silná motivace žáků a temperament pedagogů vytvářejí při výuce velmi dobré pracovní prostředí. Průběžně prováděné hodnocení je v souladu s platným klasifikačním řádem.

Materiálně technické zabezpečení výuky je velmi dobré. Výuka základních předmětů probíhá ve specializované učebně, kde jsou k dispozici běžné pracovní pomůcky. Dále je využíváno keramické dílny, která je nadstandardně vybavena (vhodné pracovní stoly, keramická pec, skladovací prostory pro hlínu, hrnčířský kruh apod.) a umožňuje realizovat i výuku netradičních technik. Vzhledem ke kvalitě pedagogů a výsledkům žáků by bylo vhodné vybudovat v půdním prostoru školy ateliéry pro výuku kresby a modelování.

Hudební výchova

Příprava a realizace vyučování hudební výchovy probíhá ve všech třídách v souladu s požadavky učebních plánů a učebních osnov. Tematické plány jednotlivých ročníků mají systematickou návaznost ve všech dílčích předmětech - intonace, rytmus, sluchová analýza, zpěv, pohybová výchova a dějiny hudby. Výuku zabezpečují dva učitelé s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Vyučování je organizováno formou skupinové výuky ve dvouhodinových blocích, které jsou členěny na teoretickou a praktickou část obsahové náplně předmětu. Příprava jednotlivých výukových lekcí je vyučujícími vzájemně konzultována a probíhá podle zpracovaného plánu. Obsahová náplň učebních osnov je respektována a výuka je směřována k rozvoji celkové hudební gramotnosti žáků. Tematické plány konkretizují časové plnění učebních osnov.

Výuka hudební výchovy je realizována standardním způsobem. Dvouhodinové lekce jsou členěny na část teoretickou (základní hudební nauka, dějiny hudby) a praktické činnosti (intonace, zpěv, sluchová analýza). Při výuce dějin hudby bylo ve všech hodinách vhodně využíváno audiovizuální techniky a velmi kvalitního odborného výkladu vyučujících. Dějiny hudby jsou pojímány jako syntetický předmět, který je chápán v širších souvislostech ve vztahu k obecným i kulturním dějinám. Vyučující vytvářejí dostatečný prostor pro diskusi k danému tématu, zohledňují citové prožitky a maximálně využívají srovnávací metody s dříve probraným učivem. Inspekce vysoce hodnotí kvalitu výuky základní hudební teorie (všeobecná hudební nauka) a zejména velmi dobré znalosti žáků.

Praktické činnosti byly ve všech hodinách zaměřeny na upevňování znalostí základů všeobecné hudební nauky (notopis, orientace v klíčích, stupnice, akordy apod.) a na rozvoj vícehlasého zpěvu. Velmi dobré technické dovednosti hry na klavír umožňovaly vyučujícím realizovat náročné doprovody písní v různých transpozicích tak, aby vyhovovaly hlasovému rozsahu žáků. Při skupinovém zpěvu bylo velmi důsledně dbáno na celkovou hlasovou hygienu (hlavový tón, dýchání, držení těla apod.).

Motivování na začátku každého vyučovacího bloku respektovalo psychickou vyspělost žáků. Velmi vhodně bylo využíváno aktualit z kulturního dění ve městě. Dalším velmi vhodným motivačním prvkem je organizování společných návštěv koncertů, besed o umění apod. Žáci mají dále možnost působit v pěveckém sboru gymnázia, který je využíván především k obohacení kulturního programu na různých akcích školy. Repertoár sboru je dosti náročný a svědčí o výborných kvalitách pedagoga - sbormistra. Někteří žáci působí i v reprezentativních sborech města - BONI PUERI, Jitro apod.

Výuka hudební výchovy probíhá ve specializované učebně, která svým vybavením i prostorově umožňuje realizovat výuku všech podpůrných předmětů v plném rozsahu. Učební pomůcky (nástroj s konstantním laděním, audiovizuální technika, archiv gramodesek a CD nosičů) jsou pečlivě udržovány a funkčně využívány.

Vyučování předmětů estetické výchovy bylo ve všech inspektovaných ročnících organizováno jasnými a zřetelnými pokyny vyučujících. Vzdělávací cíl byl jasně stanoven a jeho splnění bylo reálné. Odborná terminologie byla využívána s ohledem na znalosti a psychickou vyspělost žáků. Velmi pozitivním rysem byla především názornost výuky a individuální přístup k jednotlivým žákům. Způsob práce a zvolené metody učí žáky náročnosti, vzájemné toleranci, spolupráci a odpovědnosti za kvalitu svého výstupu.

Plánování a příprava výuky předmětů estetické výchovy jsou hodnoceny jako velmi dobré. Personální podmínky jsou hodnoceny stupněm vynikající. Materiální podmínky a vybavenost odborných učeben jsou velmi dobré. Psychohygienu, rozvržení výukových lekcí, organizace, formy, metody, motivace a hodnocení žáků jsou vynikající. Celková kvalita vzdělávacích činností předmětů estetické výchovy je vynikající.

Hodnocení přírodovědných předmětů

Matematika

V rámci inspekce byl sledován průběh hodin u všech vyučujících matematiky (6), navštíveny byly všechny ročníky víceletého a čtyřletého gymnázia, třídy s jazykovým a všeobecným zaměřením.

Úpravy provedené v učebním plánu školy dle podmínek školy a zaměření jednotlivých tříd

korespondují s platnými pokyny v obecných učebních plánech pro gymnázia. Učební osnovy jsou rozpracovány v tematických plánech vyučujících, do jejich časové struktury jsou zahrnuty i čtvrtletní písemné práce. Probírané učivo bylo v souladu s jeho rozvržením v těchto plánech. Zařazování jednotlivých tematických celků do ročníků i do volitelného předmětu seminář z matematiky je velmi pečlivě promyšleno a diskutováno na schůzích předmětové komise matematiky, což vyplývá nejen ze zápisů z jejich schůzí, ale i pohovorem s předsedkyní předmětové komise tohoto předmětu. Tím je zamezeno duplicitní výuce stejných tematických celků, popř. jejich vynechání v případě nedobraní učiva v jednotlivých ročnících.

Diskutabilní je zařazování celých tematických celků, které jsou v nových učebních osnovách označeny jako rozšiřující, do volitelného předmětu, a zároveň je považovat za učivo, které je součástí maturitní zkoušky. Tím jsou v nevýhodě žáci, kteří si volitelný předmět seminář z matematiky nezvolí (vzhledem k povaze tohoto předmětu je určení povinné volby nevhodné), a přesto z matematiky chtějí maturovat. Učivo, o které se jedná (např. diferenciální, integrální počet, komplexní čísla), je natolik obtížné, že doporučené samostudium kompletního tematického celku bez základních informací o něm v povinných hodinách matematiky by bylo velmi komplikované. Volba maturitního předmětu již koncem druhého ročníku, související s dvouletým cyklem volitelného předmětu, je u žáků také předčasná.

Sledované hodiny byly u všech vyučujících dobře naplánovány z hlediska návaznosti učiva, jeho obtížnosti i typového výběru příkladů, dále i z hlediska časové struktury odpovídající jednotlivým fázím hodin.

Personální obsazení výuky je z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících vynikající, neboť všichni učitelé mají odpovídající vzdělání pro výuku matematiky ve střední škole.

Materiální zázemí pro výuku tohoto předmětu je standardní (tematické folie ke zpětnému projektoru, rýsovací potřeby, kalkulačky, programovatelné kalkulačky s grafikou, modely těles, zpětné projektory ap.). Ve škole jsou pravidelně odebírány časopisy, které slouží vyučujícím k získávání informací umožňující zkvalitnění výuky (Matematika, fyzika, informatika, Učitel matematiky, Matematické rozhledy).

Nižší třídy víceletého gymnázia (prima, sekunda) mají zajištěny ve škole vhodné učebnice a sbírky (nakladatelství Prometheus), žáci z vyšších ročníků mají vhodné učebnice a sbírky doporučené, jejich využití při hodinách bylo však minimální. Další pracovní materiály byly využity pouze v jedné ze sledovaných hodin. Didaktická technika nebyla využita, i když v některých hodinách mohlo dojít právě díky jejímu využití k výraznějšímu zefektivnění hodin. S výpočetní technikou se v rámci výuky matematiky nepracuje, mezipředmětové vztahy s tímto předmětem jsou uplatňovány při výuce základů programování v povinném předmětu (informatika a výpočetní technika) i volitelném předmětu (programování).

Výuka probíhala v učebnách se standardním vybavením, s estetickou výzdobou různé úrovně a s minimální motivační výzdobou vztahující se k matematice.

Zařazení hodin matematiky do rozvrhu je v dopoledních hodinách, což je v souladu s psychohygienickými požadavky na výuku předmětů s nutnou vyšší mírou koncentrace žáků. Tempo předkládání nových poznatků i jejich procvičování bylo většinou vhodné, ojedinele však rychlejší vzhledem k pozorovaným reakcím dětí při hodině.

Organizace hodin se vyznačovala jasnými a srozumitelnými pokyny vyučujících a byla díky jejich důslednosti a zaběhnutým formám práce velmi dobrá. Většinou zohledňovala věk žáků i jejich dispozice pro logické a samostatné myšlení. Výuka měla frontální charakter prakticky

ve všech svých fázích (společné opakování, vysvětlování nového učiva, ukázka jeho aplikace na konkrétních příkladech, samostatná práce žáků i jejich kontrola v rámci procvičování).

V úvodu hodin velmi často chybělo důkladnější seznámení žáků s jejich obsahem hodin a se stanoveným cílem v nich. Návaznost nového učiva na znalosti žáků byla nejen zdůrazňována, ale i využívána pro odvozování nových matematických vztahů a závislostí.

Frontální vyučování bylo někdy doplňováno individuálním přístupem k slabším žákům při procvičování učiva. V některých hodinách však absence této individuální práce vyučujících se žáky vedla k jejich menší samostatnosti. Ojedinele vyučující nezohlednily vyšší aktivitu a matematické schopnosti některých žáků a nezařadily jim obtížnější příklady, čímž snížily efektivitu jejich práce a poznávání v hodině. Zpětná vazba prostupovala většinou hodin, několikrát změnila naplánovanou časovou strukturu hodin ve prospěch důkladnějšího procvičení a zopakování učiva.

V hodinách byl vyhrazen dostatečný časový prostor pro samostatnou práci žáků v rámci opakování a procvičování učiva. Alternativní způsoby řešení byly někdy připomínány i procvičovány v souvislosti s různou obtížností řešení nebo logickou analýzou matematických postupů vedoucích ke stejnému řešení. Učivo bylo předkládáno žákům věcně i odborně správně, ojedinele se vyskytly v písemném a slovním projevu žáků i vyučující drobné nepřesnosti. Méně byla u některých vyučujících používána matematická symbolika. Velmi vhodně byla z hlediska řešení konfrontovány numerické a grafické metody. V hodinách byl kladen důraz na aktivní zapojení žáků do všech fází hodiny, na důslednost, logické odvozování nových poznatků a systematizaci učiva. Ne vždy byl písemný projev žáků na tabuli provázen slovním popisem matematických operací a postupů.

V závěru sledovaných hodin chybělo většinou shrnutí učiva se zdůrazněním základních poznatků.

Aktivita a správná řešení, rychlé výpočty a návrhy alternativních řešení v průběhu hodin byly vyučujícími oceňovány pochvalou a hodnoceny motivačními známkami. Motivací pro získání vztahu k matematice bylo i kladení zajímavých problémových otázek směřujících k novému objevování matematických souvislostí a vztahů, popř. vhodně připravené příklady zasahující do praxe a denního života. Motivačním faktorem pro mnohé žáky je často i úspěšná účast v matematické olympiádě, popř. v dalším ročníku Korespondenčního matematického semináře organizovaného studenty Gymnázia J. K. Tyla v Hradci Králové.

Slovní hodnocení žáků probíhalo v některých hodinách již v jejich průběhu, bylo povzbuzující, někdy mělo charakter i hodnocení pozitivního znalostního vývoje žáka v průběhu školního roku. Klasifikace žáků byla většinou provázena jejím zdůvodněním. Čtvrtletní práce jsou opravovány vzápětí po realizaci, jejich opravy jsou důsledné. Bodový systém hodnocení jednotlivých příkladů umožňuje vyšší míru objektivitu při klasifikaci. Počet známek sloužících jako podklad pro objektivní pololetní hodnocení a klasifikaci žáků byl u všech vyučujících dostatečný. Domácí úkoly jsou kontrolovány nejen po stránce jejich realizace, ale i z hlediska správnosti a pochopení.

Komunikace v hodinách byla přirozená a přátelská. Vyučující neustále vyvíjeli snahu po aktivním zapojení žáků do všech fází hodin. V rámci řešení předložených matematických problémů byly vyslechnuty všechny návrhy žáků, o nich se dále diskutovalo. Slovní projevy žáků měly někdy nižší úroveň, ojedinele byly neúplné, a tedy z hlediska matematiky nepřesné. Vyučující se snažili tyto nepřesnosti korigovat, žáky ke komunikaci a slovnímu popisu matematických postupů vybízet, někdy však bez úspěchu. Otázky ze strany vyučujících měly charakter zpětné vazby a svými formulacemi napomáhaly k lepšímu pochopení učiva.

Plánování a příprava výuky je hodnocena jako dobrá, personální podmínky jsou vynikající, materiální a psychohygienické podmínky jsou hodnoceny jako dobré, organizace, metody a formy práce pozorované v hodinách byly velmi dobré, motivace, hodnocení, komunikace a interakce ze žáky měly velmi dobrou úroveň.

Úroveň výuky matematiky je hodnocena jako velmi dobrá.

Zeměpis

Inspekce sledovala průběh výuky u třech vyučujících, kteří se na ní v letošním školním podílejí. U čtvrtého vyučujícího, který zajišťuje výuku zeměpisu pouze v jedné třídě, nemohla inspekce z organizačních důvodů a z důvodů omezeného pobytu ve škole výuku sledovat. S tímto vyučujícím byl proveden pouze pohovor a bylo zkontrolováno plnění učebních osnov porovnáním s jeho tematickým plánem a třídní knihou.

Konfrontací předloženého rozvrhu a upraveného učebního plánu školy bylo zjištěno, že týdenní hodinová dotace předmětu je v souladu se jmenovanými dokumenty. Nabídka volitelných předmětů ve škole umožňuje další vzdělávání žáků v tomto předmětu ve čtvrtém ročníku v rámci volitelného předmětu zeměpisný seminář.

Tematické plány vyučujících jsou zpracovány všemi vyučujícími, vzhledem k průběžné práci předmětové komise je vyloučena možnost duplicity učiva v jednotlivých ročnících a zaručena jeho návaznost. V tematických plánech vyučujících i při plánování jednotlivých hodin je zřejmá snaha po spojení teoretických poznatků s praxí, se současnými znalostmi žáků, aktualizaci učiva a jeho propojení s regionálními poznatky.

Všichni vyučující měli hodiny pečlivě naplánované a připravené z hlediska obsahu, různých zajímavostí s učivem souvisejících a časového rozložení jednotlivých fází hodin.

Personální podmínky jsou velmi dobré, neboť pouze jeden vyučující nemá odbornou způsobilost pro výuku zeměpisu na střední škole (má odbornost pro výuku zeměpisu na druhém stupni základní školy), zbývající tři mají odpovídající vzdělání.

Při výuce tohoto předmětu se využívá odborná učebna zeměpisu, kde jsou shromážděné nástěnné mapy, k dispozici je zde videorekordér a zpětný projektor. Žákům nižších ročníků víceletého gymnázia (prima, sekunda) poskytuje škola vhodné učebnice a atlasy, v ostatních třídách jsou učebnice a atlasy s ohledem na finanční možnosti rodičů pouze doporučeny. Z pomůcek využívaných pro výuku je možno jmenovat hlavně videokazety (některé jsou zapůjčovány i žáky), tematické folie ke zpětnému projektoru, globus, slepé mapy, nástěnné mapy, encyklopedické slovníky, knihy, starší učebnice, statistické tabulky. Didaktická technika je ve škole k dispozici a je na rozdíl od výpočetní techniky při výuce využívána (video, zpětný projektor). Z odborných časopisů je ve škole pravidelně odebírán časopis Lidé a Země. Další využívané časopisy jsou ze soukromých zdrojů vyučujících či žáků.

Pouze v některých hodinách byl uveden jejich podrobnější obsah a cíl, ten však měl motivační charakter pro vzbuzení zájmu žáků o probírané učivo. Sledované hodiny měly frontální charakter. Vyučující v nich využívali metody diskuse a dialogické metody se snahou zapojit do aktivní výuky co nejvíce žáků. Individuální zkoušení proběhlo v polovině hodin a bylo charakterizováno formulováním obecných otázek a problémů, nad kterými se žáci v souvislosti se svými znalostmi zamýšleli. Ojedinele nebyli žáci v lavicích během zkoušení zaměstnáni dalšími činnostmi a pouze pasivně přihlíželi. Dotazy často směřovaly k porovnání získaných obecných informací s informacemi o naší zemi či regionu. Výklad nové látky byl často velmi poutavý a přesahoval rámec předmětu uplatňováním mezipředmětových vztahů (biologie, ekologie). Vyučující zdůrazňovali obecné problémy lidské společnosti a její perspektivy

v souvislosti se spoluzodpovědností za kvalitu životního prostředí a s faktem, že člověk je součástí přírody.

Aktualizace učiva byla často jeho konfrontací s mediálními informacemi, regionálními poznatky a s praktickými zkušenostmi žáků. V hodinách byl vytvořen poměrně velký časový prostor pro vyjadřování vlastního názoru žáků na formulované problémové otázky i pro samostatné vyhledávání a zpracování informací. Využívány byly atlasy, nástěnné mapy, učebnice, fotografie, statistické materiály, tematické folie ke zpětnému projektoru, knihy týkající se daného tematického celku. Ojediněle žáci nekonfrontovali získané zeměpisné poznatky s mapou či atlasem.

Vyučující vhodně řízenou diskusí přecházeli od obecných problémů lidské civilizace k jejich řešení i odpovědnosti člověka za své chování. Zdůrazňována byla odlišnost různých lidských ras v souvislosti s jejich kulturním a mentálním vývojem i jejich rovnocennost v celosvětovém měřítku. Organizace výuky několikrát směřovala k podpoře skupinové práce a kooperace (soutěž, práce ve dvojicích). Učivo bylo žáků předkládáno poutavě, odborně správně a s velkým důrazem na mezipředmětové vztahy. V některých hodinách chybělo shrnutí a zdůraznění základních pojmů, které by odstranilo možný encyklopedický přístup žáků v rámci domácí přípravy.

Motivací pro získání kladného vztahu k předmětu byly pochvala, povzbuzení žáků, znalostní soutěž připravená žáky, aktualizace poznatků opřená o zkušenosti a znalosti žáků, názorné pomůcky (knihy, fotografie), video ukázka, popř. kladení problémových otázek a diskuse o jejich řešení. Účast žáků v zeměpisné olympiádě a zveřejnění výsledků ve škole je podněcuje k získávání dalších poznatků z tohoto předmětu. Učivo bylo velmi poutavě předkládáno, využívání mezipředmětových vztahů je motivací pro uvědomění si nutnosti komplexního vzdělávání.

Ojediněle nebylo hodnocení a klasifikace žáků zdůvodněné, v jedné z hodin se však souběžně s hodnocením a zdůvodněním klasifikace objevilo i sebehodnocení a hodnocení spolužáků. Zkoušení mělo charakter uceleného zamyšlení nad formulovaným problémem a vyjádřením vlastního názoru podpořeném konkrétními znalostmi žáka. Pololetní klasifikace byla podložena dostatečným množstvím známek s možností opravy při dílčím neúspěchu.

Během hodin byl vytvořen prostor pro diskusi a vyjádření vlastního názoru na daný problém. Vyučující dbali i na kultivovaný slovní projev žáků. Ojediněle byla řízená diskuse narušována drobnou nekázní žáků, a tak byla pro všechny zúčastněné méně efektivní. Prezentace zeměpisných aktualit v úvodní části jedné z hodin vedla žáky k souvislému slovnímu projevu i k tematické diskusi. Hodiny byly vedeny v přátelské komunikativní atmosféře v duchu vzájemného respektování.

Plánování a příprava na výuku jsou hodnoceny jako velmi dobré, personální podmínky jsou velmi dobré, materiální a psychohygienické podmínky jsou velmi dobré, organizace, formy a metody výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré, motivace ve sledovaných hodinách byla velmi dobrá, komunikace byla hodnocena jako dobrá.

Celkově má výuka zeměpisu ve škole velmi dobrou úroveň.

Informatika a výpočetní technika

Informatiku a výpočetní techniku vyučují ve škole čtyři vyučující. Inspekce sledovala výuku u všech vyučujících v prvním a druhém ročníku čtyřletého studia, popř. v primě a sekundě víceletého studia, kde výuka tohoto povinného předmětu probíhá.

Třída druhého ročníku čtyřletého studia s jazykovým zaměřením a jedna ze dvou tříd druhého ročníku s všeobecným zaměřením má výuku tohoto předmětu pouze v prvním ročníku. Tato

časová dotace je v souladu s platným učebním plánem. Rozdílná hodinová dotace ve druhých ročnících je důsledkem vnitřní orientace a zaměření tříd.

Dvouhodinová týdenní dotace tohoto předmětu je ve všech třídách dělena na jednu hodinu teorie a jednu hodinu praktického procvičování teorie u počítačů. Inspekce se domnívá, že zejména v prvních ročnících čtyřletého i víceletého studia při určených tematických celcích (textové editory, databáze, tabulkové procesory) je hodina teorie pro žáky nevýhodná, neboť tyto hodiny by měly mít ryze činnostní charakter a měly by probíhat v učebně s počítači.

Ve druhém ročníku je situace trochu jiná v tom směru, že dané učivo (základy programování - algoritmy, programovací jazyk PASCAL) vyžaduje i rozsáhlejší teoretické znalosti, takže hodina teorie je zde více zdůvodnitelná. Je ovšem opět věcí diskuse, zda programování je vhodné zařazovat do povinného předmětu ve druhém ročníku a nepřesunout ho až do volitelného předmětu programování ve třetím a čtvrtém ročníku čtyřletého studia a kvarty a sexty víceletého studia (tento volitelný předmět je ve škole v těchto ročnících zaveden a jeho obsahovou náplní je již podle názvu opět programování). Inspekce se domnívá, že toto učivo je obtížnější, a i přes výrazný rozvoj logického myšlení při jeho výuce patří spíše do volitelného předmětu pouze pro některé žáky.

V rámci plánování je třeba připomenout i fakt, že pro žáky i vyučující je nevýhodné, že vyučující teorie není v některých případech vyučující praktického nácviku teoretických vědomostí. Praktické hodiny probíhají ve třídách rozdělených na čtvrtiny (sedm až osm žáků), což z hlediska nácviku samostatnosti žáků a individuálního přístupu vyučujících k nim je velmi výhodné. Dalším problémem týkající se plánování výuky je fakt, že vzhledem k již nedostačujícímu vybavení jedné z učeben výpočetní technikou se procvičuje v poměrně velkém rozsahu učivo z hlediska vývoje v této oblasti již neaktuální (MS DOS, T 602, NC). Nevýhodou je, že žáci dvou souběžných skupin se střídají u počítačů různé úrovně (při výuce textového editoru střídavě pracují v T602 a WORD).

Kontinuální vzdělávání v této oblasti v rámci povinného či volitelného předmětu je u víceletého studia na dva roky (tercie, kvarta), u čtyřletého studia v některých třídách (2.C) na rok přerušena, což není výhodné z hlediska rychlého rozvoje výpočetní techniky.

Personální podmínky pro zajištění výuky jsou dobré. Dva vyučující mají vystudován na vysoké škole obor informační technologie s doplňujícím pedagogickým studiem, jeden vyučující má pouze pedagogickou způsobilost, poslední studuje rozšiřující obor informatika a výpočetní technika na vysoké škole.

Ve škole jsou pro výuku výpočetní techniky a informatiky dvě odborné učebny, každá s rozdílným vybavením. V jedné z nich je osm počítačů typu Pentium (operační systém Windows 95 nebo Windows 98), které jsou propojeny v síti, existuje zde i možnost práce žáků na internetu. Druhá z odborných učeben je vybavena osmi počítači typu 386 (operační systém MS DOS). Tato úroveň počítačů je z hlediska rychlého rozvoje v oblasti výpočetní techniky a využitelnosti některých softwareových produktů pro výuku již méně vyhovující. Z tohoto faktu vyplývá většina výše uvedených problémů výuky v oblasti jejího plánování.

Výzdoba učeben má částečně motivační charakter, v jedné z nich je umístěna i skříň s odbornou literaturou a staršími čísly časopisů (Chip, PC World), které si žáci na požádání mohou vypůjčit. Žákům je umožněno pracovat po zaplacení ročního poplatku 200 Kč na internetu i v době mimo vyučování. Tiskárna není umístěna ani v jedné učebně, možnost tisku žákovských prací existuje prostřednictvím tiskárny v kabinetě vyučujících dostupné ze sítě. Žáci nepoužívají žádné učebnice, většina z nich neměla v hodinách ani sešity, do kterých si zapisují poznatky pouze v hodinách teorie. V odborných učebnách jsou umístěny provozní

řády, nejsou však podepsány správcem učebny ani ředitelem školy.

V úvodu sledovaných hodin byly žáci seznámeni s jejich náplní, která souvisela s teoretickou výukou nebo s praktickými činnostmi v minulých hodinách. Z hlediska návaznosti je někdy pro žáky i vyučující nevýhodné přecházení do učeben s různou úrovní vybavení v krátkých časových intervalech (jeden až dva týdny).

Hodiny měly ryze činnostní charakter. Ve výuce byl důsledně uplatňován individuální přístup, který byl často iniciován fungující zpětnou vazbou. Vysvětlování nových pojmů i ukázky praktické aplikace teoretických poznatků ze strany vyučujících byly srozumitelné, jejich tempo bylo přiměřené. Žáci se neostýchali klást směrem k vyučujícím dotazy, jejich odpovědi byly fundované, někdy doprovázeny i přehlednými zápisy a schémata na tabuli. V druhých ročnících, kde probíhala výuka programování, bylo učivo náročnější a někteří žáci mu zjevně nerozuměli (sledování inspekce, pohovor se žáky). Ojediněle nebyli rychlejší žáci po splnění zadaných úkolů znovu zaměstnáni novými činnostmi. Učivo bylo žákům předkládáno po odborné stránce správně, některým kapitolám je však věnována větší pozornost a časový prostor z hlediska vývojových trendů v této oblasti a úrovni výuky tohoto předmětu v základních školách. Všichni žáci pracovali samostatně, každý u svého počítače.

Během výuky byl pozorován u žáků rozvoj logického myšlení, spojení teoretických znalostí s praxí, tvořivá práce s respektováním jejich vlastního pojetí, nácvik rychlého ovládní klávesnice, přepis textu s určenou grafickou úpravou a doplňování údajů výpočtem.

Motivací byla ojedinělá pochvala za rychlou a správnou práci i za vlastní nápady a jejich realizaci (návrhy pozvánek ap). Hodnocení samostatné práce některých žáků bylo provázeno doplňujícími otázkami směřujícími k zjištění, zda žák učivu rozumí. Zjištěné nesprávné praktické postupy na počítači u jednotlivce vedly vyučující několikrát k novému vysvětlení látky celé skupině.

Atmosféra v hodinách byla pracovní, tvořivá, byla doprovázena vzájemnou důvěrou a respektováním vyučujících a žáků. V této atmosféře se odvíjely neformální diskuse iniciované právě žáky. V hodinách byla podporována vzájemná spolupráce a pomoc žáků.

Plánování a příprava výuky je ovlivněna stávajícími materiálními podmínkami a je hodnocena jako ještě dostačující, personální podmínky jsou dobré, materiální podmínky jsou ještě dostačující, psychohygienické podmínky jsou dobré, organizace, metody a formy práce jsou dobré, motivace a hodnocení jsou dobré a interakce a komunikace jsou velmi dobré.

Celkově je hodnocena úroveň výuky informatiky a výpočetní techniky stupněm dobrý.

Fyzika a chemie

V průběhu inspekce bylo vykonáno 15 hospitací v celkovém počtu 20 vyučovacích hodin. Kromě teoretické výuky fyziky a chemie byly v každém předmětu navštíveny také hodiny laboratorních cvičení a seminářů.

Hodinové dotace jednotlivých předmětů včetně povolených úprav jsou v souladu s platnými učebními dokumenty. Vyučující mají zpracovány tematické plány, které obsahově souhlasí s platnými osnovami. Respektují kontinuitu výuky mezi ročníky a stanovené standardy vzdělávání. Některé tematické plány postrádají seznam námětů plánovaných laboratorních cvičení pro daný školní rok. Časové plnění osnov ve všech sledovaných předmětech je v souladu s plánem, bez větších výkyvů.

Škola přikládá výuce fyziky a chemie značný význam a dostatečnou pozornost. Svědčí o tom zařazení seminářů z těchto předmětů do skupiny volitelných předmětů a určených pro žáky

vyšších ročníků. Vedle toho jsou laboratorní cvičení z fyziky a z chemie v některých třídách zařazeny do týdenního rozvrhu hodin.

Vyučující fyziky a chemie mají plnou odbornou i pedagogickou způsobilost. Materiálně technické podmínky jsou velmi dobré a umožňují plnění výchovně vzdělávacích cílů. Kromě odborných učeben a laboratoří má škola dostatečné množství učebních pomůcek a didaktické techniky. Vybavení chemických i fyzikálních sbírek laboratorními pomůckami, chemickým nádobím a chemikáliemi je postačující a na dobré úrovni. Žáci mají vhodné učebnice, ne vždy jsou používány při vlastní výuce. Doplnující studijní materiály jsou umístěny v příručních knihovnách jednotlivých kabinetů. Sbírkové a didaktické techniky jsou průběžně doplňovány a dobře udržovány. Všechny výukové prostory splňují psychohygienické požadavky, vnitřní úprava odborných učeben odpovídá účelu a zaměření výuky.

Jednotlivé vyučovací hodiny měly zpravidla klasickou stavbu. Úvodní frontální opakování bylo střídáno s individuálním zkoušením. Tato fáze byla časově přiměřená, obsahově navazovala na probíranou látku. Vyučující se zaměřovali na zjišťování skutečných znalostí žáků, na schopnost samostatného řešení konkrétních úkolů a na uplatňování a aplikaci získaných poznatků v praxi. Hodnocení bylo objektivní a odpovídalo kvalitě předvedených výkonů. Slovní projev žáků byl rozdílný, z hlediska souvislého věcného provedení většinou slabší.

Formy a metody výuky byly vhodně voleny s ohledem na cíl hodiny a vzhledem k věku a schopnostem žáků. Motivační složka výuky byla nenásilně aplikována v úvodu do nového učiva, při aktualizaci učiva nebo v souvislosti s jeho praktickou aplikací. Výklad vyučujícího měl zpravidla přiměřené tempo, byl přehledný a srozumitelný, s postupným zápisem základních bodů a pojmů na tabuli. Průběh výuky lze dále charakterizovat cílenou a průběžnou aktivizací žáků, zdůrazňováním důležitých skutečností, jejich významu a vzájemných souvislostí. Z hlediska názornosti výuky chybělo častější využití jednoduchých pomůcek, příp. pokusů a didaktické techniky, zejména zpětného projektoru. Hospitované hodiny měly velmi dobrou odbornou úroveň, byly obsahově ucelené, efektivní, měly klidný pracovní ráz. Rozsah i náročnost učiva byly přiměřeny sledovaným cílům, možnostem a schopnostem žáků. Při výuce byly dodržovány základní metodické i didaktické postupy. Ne vždy však bylo učivo v závěru hodiny zopakováno a shrnuto. Malá pozornost ze strany vyučujících byla v průběhu hodiny věnována také vytváření schopnosti samostatného souvislého a věcného projevu žáků.

Z hlediska konání laboratorních cvičení sledovaných předmětů lze kladně hodnotit posílení hodinové dotace v rámci disponibilních hodin a zařazení cvičení do třídního rozvrhu hodin. Rozvrhové začlenění cvičení z fyziky je v 8 třídách, z chemie v 7 třídách. Ostatní třídy provádějí laboratorní cvičení v rámci základní dotace vyučovacích hodin.

Hospitované hodiny laboratorních cvičení byly dobře připraveny po teoretické i praktické stránce. Žáci pracovali samostatně a cílevědomě. V chemickém praktiku bylo vhodně využito modernizačních prvků při měření a grafickém zpracování výsledků pomocí počítačové techniky. Většina cvičení probíhá formou dvouhodinových bloků. Jednohodinové celky jsou vzhledem k časovým nárokům na praktické provedení úkolů méně vhodné. Zápisy ze cvičení jsou vedeny nejednotně buď v pracovních sešitech nebo formou protokolů. Ve škole nejsou uchovávány.

Seminář z chemie je zařazen jako volitelný předmět v posledních dvou ročnících. Jako vhodné se jeví zaměření na základy analytické chemie v předposledním ročníku. Obsah výuky téhož semináře v posledním ročníku je orientován na celkové opakování učiva. Seminář z fyziky je volitelným předmětem pro žáky posledních ročníků. Jeho náplní je především opakování a procvičování učiva fyziky formou počítání příkladů. Část hodin je vymezena pro blíže nespécifikovaná fyzikální témata, která jsou konkretizována v průběhu roku na základě

požadavků žáků. V tematických plánech obou seminářů schází aspoň několik rozšiřujících témat, případně námětů praktických úloh. Ve vlastních hodinách chybí větší prostor pro samostatný souvislý projev žáků.

Zájem žáků o fyziku a chemii se projevuje jejich účastí i mimoškolních aktivitách. Každoročně se zapojují do korespondenčního kurzu chemie - KORCHEM, pořádaného Domovem dětí a mládeže v Hradci Králové. Žáci jsou dále účastníky fyzikálních a chemických olympiád. Větší zájem a také lepší výsledky dosahují žáci v soutěžích fyzikálních, a to jak v okresních tak i v oblastních kolech.

Na základě provedených hospitací je plánování a příprava obou předmětů hodnocena velmi dobře. Personální podmínky výuky jsou vynikající, materiální a psychohygienické podmínky jsou hodnoceny jako velmi dobré, organizace, formy a metody výuky, komunikace, motivace a hodnocení jako velmi dobré. Z hlediska hodnocení dílčích sledovaných jevů je celková úroveň výuky fyziky i chemie hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Průběh a kvalita výchovně vzdělávací práce školy vychází z promyšleného plánování výuky, z vytvořených materiálně technických a personálních podmínek, z věcného přístupu k organizování a realizaci vyučování a z cílevědomé práce vedení školy s pracovníky školy.

Sledováním průběhu výuky v oblastech jazykových, společenskovědních a přírodovědných předmětů lze konstatovat plnění učebních dokumentů, dodržování didaktických i metodických zásad ve vyučování a velmi dobrou odbornou i pedagogickou úroveň vyučujících.

Celkově je kvalita vzdělávání hodnocena velmi dobře.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel školy nepředložil komplexně zpracovanou písemnou koncepci školy na delší časové období. Existuje pouze koncepce zlepšování materiálně technického zázemí školy pro období let 2000 - 2001, kde práce a úkoly jsou sestaveny v pořadí dle naléhavosti, finančních možností a jejich předpokládaného rozsahu. Po pohovoru s ním inspekce zjistila, že ředitel školy má v rámci své práce jasně stanovené priority, kterými jsou zachování šestiletého a čtyřletého studia, počtu tříd a vnitřní profilace tříd spíše na přírodní vědy.

Ředitel průběžně sleduje statistiky úspěšností žáků školy při přijímacím řízení na vysoké školy v souvislosti s volbou volitelných a maturitních předmětů a s celkovým zájmem a možnostmi studia na vysokých školách. Tyto informace jsou u žáků využívány k vytváření jejich sebekritického vztahu k vlastní práci, k reálnému posuzování možností dalšího studia zvoleného oboru a v rámci poradenské činnosti pro orientaci a usměrňování žáků v pomaturitním studiu. Konkrétní materiály byly inspekci k dispozici. Lze tedy konstatovat, že koncepční záměry jsou pevně spojeny s realitou a pozorovanými trendy zájmu žáků.

Analýza školního roku se provádí i na nižších úrovních (předmětové komise, výchovný poradce, kolegium školy ap.), a tak ředitel při sestavování ročního plánu školy akceptuje názory, připomínky a náměty přicházející právě z těchto rozborů. V ročním plánu jsou zahrnuty obecné úkoly pro jednotlivé měsíce, které jsou rozpracovány v dalším materiálu - rámcový roční a měsíční plán řízení školy. Aktuální měsíční plány jsou konkretizovány,

upřesněny a vyvěšovány na hlavní vývěškové tabuli ve sborovně. Roční plán opomíjí některé oblasti, např. plánování v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů, plánování různých mimoškolních aktivit žáků (soutěže). Analýze práce a dalšímu plánování předchází ve škole vnitřní kontrola, jejíž plán zpracovaný v několika bodech byl inspekci předložen.

Předložené plány předmětových komisí mají různou úroveň, jsou zpracovány, formulovány a zapsány na prvních schůzkách těchto komisí v daném školním roce. Existuje materiál, kde jsou pojmenovány výstižně návrhy úkolů pro práci předmětových komisí. Zápisy z jednotlivých schůzek jsou vedeny.

Výchovná poradkyně byla pověřena výkonem funkce ředitelem školy písemně. Tento materiál obsahuje zároveň náplň pracovní činnosti a je jakýmsi vodítkem pro její práci v průběhu školního roku. Individuální plán výchovného poradenství předložen nebyl. Vedením školy vypracovaná obecně formulovaná námětová listina pro práci s třídními učiteli částečně pojmenovává jejich práci, nemůže však nahrazovat plán práce třídních učitelů, který by měl postihovat specifika třídy a individualitu jednotlivých žáků. Program minimální protidrogové prevence je zpracován obecně bez konkrétně pojmenovaných akcí a činností vzhledem k podmínkám školy a personální zodpovědnosti.

Výuka ve tomto školním roce probíhá podle učebního plánu, který respektuje všechny povolené úpravy, určené týdenní dotace všech hodin v jednotlivých ročnících a akceptuje i nový učební plán pro první ročníky víceletého i čtyřletého studia. Nabídka volitelných předmětů odpovídá standardní široké nabídce na gymnáziích, řídí se zájmem žáků, finančními možnostmi i personálními podmínkami školy. Ne vždy je akceptována ze strany školy jejich dobrovolná volitelnost.

Tematické plány ředitel od vyučujících vyžaduje, mají různou časovou i obsahovou strukturu, v rámci jednotlivých předmětů nejsou jednotně zpracované.

Plán hospitací byl předložen ve formě určitých poznámek ředitele školy, v letošním školním roce se zaměřuje nejvíce na kontrolu úrovně výuky v jednotlivých ročnících.

Plánování na nižších úrovních (třídní učitelé, výchovný poradce, protidrogový koordinátor) není více zaměřeno na individualitu žáka a konkrétní problematiku školy a tříd, takže je částečně formální záležitostí. Celkově je plánování ve škole hodnoceno jako velmi dobré.

Organizování

Organizační uspořádání školy je zakotveno v základní organizační normě – organizačním řádu, který stanovuje zásady řízení a vymezuje působnost jednotlivých organizačních stupňů. Vedoucí roli v organizačním uspořádání má ředitel školy, vzhledem k velikosti a struktuře školy byli jmenováni dva jeho zástupci, jejich povinnosti včetně základních úkolů ředitele školy jsou vymezeny v doplňujícím materiálu. Vedle povinností pracovníků školy jsou v organizačním řádu charakterizovány pedagogická rada, způsob předávání a přijímání pracovních funkcí, povinná dokumentace a její uložení, zabezpečení provozu školy a aspekty činností administrativního a správního charakteru. Organizační řád je doplněn organizačním schématem školy. Povinnosti zaměstnanců školy jsou přesně vymezeny v pracovním řádu.

Organizace výchovně vzdělávací činnosti školy se řídí těmito zpracovanými dokumenty -

Rámcový roční a měsíční plán řízení školy, Roční a měsíční plán hlavních akcí školy, Úkoly a informace pro učitele na rok 1999/2000. Vyučování ve škole probíhá podle platného rozvrhu hodin, který je zpracován v souladu s předpisy. Z povinné dokumentace byly kontrolovány namátkově třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků, záznamy z pedagogických rad, vzorek personálních spisů pracovníků, školní řád.

Koordinovanost systému organizace a řízení je dána soustavou základních vnitřních norem a předpisů (vnitřní platový předpis, plán vnitřních kontrol, klasifikační řád, školní řád, kritéria pro přiznávání osobních příplatků, organizační směrnice pro vedení účetnictví a hospodaření s majetkem školy, dodatek k vnitroorganizačním předpisům, vyřizování cestovních dokladů, spisový a skartační řád). Uvedené normy jsou zpracovány v souladu s platnými a obecně závaznými právními předpisy, jejich obsahová a formální úroveň je dobrá.

Organizace provozu školy je dále zajištěna hospodářkou, účetní a mzdovou účetní na zkrácený úvazek, školníkem a uklízečkami. V žákovských šatnách konají dva žáci dozor po dobu vyučování. Tato skutečnost je porušením obecně platných legislativních dokumentů, zejména čl.3 odst.3, čl.9 odst.1, čl.29 odst.2 a čl. 33 odst.1 zákona č. 23/1991Sb., kterým se uvozuje Listina lidských práv a svobod.

Vnitřní a vnější informační systém školy umožňuje pružně přenášet potřebné informace. Významným článkem vnitřního informačního systému jsou operativní porady vedení, které se konají každé pondělí za přítomnosti ředitele školy a jeho zástupců. Program pedagogických rad je předem stanoven, řešeny jsou zde i otázky provozní. Dalšími poradními orgány ředitele školy jsou kolegium ředitele, kterého se účastní zástupci ředitele, předsedové předmětových komisí, výchovný poradce a zástupce odborové organizace, kolektiv třídních, v některých odborných otázkách také hospodářka a účetní školy. Přímý přenos informací směrem k dalším pracovníkům je zajištěn jednak přímým kontaktem, elektronickou poštou i informační nástěnkou. Žáci získávají potřebné informace především od třídních učitelů nebo písemně na nástěnkách pro žáky.

Rodiče jsou o prospěchu a chování žáků informováni na třídních schůzkách a informačních dnech. Případné problémy jsou řešeny s rodiči okamžitě, rodiče jsou pozváni do školy, případně informováni třídními učiteli telefonicky nebo písemně. Vedení školy vypracovalo návrh na vytvoření Studentské rady jako dobrovolného sdružení studentů školy, první schůzka se zástupci jednotlivých tříd se má uskutečnit v průběhu února roku 2000.

Ochrana osobních dat pracovníků i žáků školy je řádně zajištěna.

Škola se prezentuje na veřejnosti prostřednictvím vzdělávacích a kulturních akcí. Je zapojena do mezinárodního programu Junge Wege in Europa v oblasti hledání nových zdrojů energie. V regionálním a lokálním měřítku se podílí na organizaci jazykových olympiád, sportovních soutěží, je pořadatelem řady besed s význačnými představiteli kulturního i politického života. V rámci mezinárodní spolupráce škola udržuje již několik let partnerské styky se středními školami podobného typu ve Würtzburgu (Německo) a Lythamu (Anglie). Realizované vzájemné návštěvy žáků i pedagogů mají značný ohlas a jsou přínosem pro obě strany. Dobrým reprezentantem školy je školní pěvecký sbor. Žáci i učitelé školy různými dalšími, menšími aktivitami, jako např. výtvarná výzdoba dětské kliniky v nemocnici, školní výstava výtvarných prací žáků, činnost dívčí divadelní skupiny ap., přispívají k vytváření pozitivního mínění o škole.

Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání a zavedeného informačního systému je hodnocena jako velmi dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Operativní řízení činnosti a vedení pracovníků souvisí s realizací plánovaných úkolů a záměrů školy. V tomto směru vychází vedení školy z organizačního řádu, úzce spolupracuje s poradními orgány ředitele školy. Jsou to předsedové předmětových komisí, sekce třídních učitelů, pedagogická rada a výbor odborové organizace, v některých případech také ekonomické pracovnice školy. Obsahově navazuje činnost vedení školy hlavně na plán činnosti

školy, plány předmětových komisí, případně na problematiku výchovného poradenství. Konkrétní záměry a úkoly jsou předmětem a náplní týdenních porad vedení školy, pedagogických nebo provozních porad, schůzek předmětových komisí nebo schůzí odborové organizace. Zápisy z pedagogických rad jsou pravidelně vedeny. Každodenní kontakt vedoucích pracovníků s ostatními učiteli a bezprostřední vzájemná komunikace umožňuje rychlé a přesné předávání informací, operativní jednání a efektivní řešení aktuálních úkolů. Tento princip je přehledný, účinný a jednoduchý, nevyžaduje vytvářet nadřazené řídicí mechanismy.

Mezi priority organizační činnosti patří snaha vedení školy o dosažení a udržení co možná nejlepší úrovně kvalifikovanosti pedagogických pracovníků. V době inspekce všichni učitelé splňovali požadovaná kritéria odborné i pedagogické způsobilosti. Výuka všech povinných předmětů s výjimkou výpočetní techniky a informatiky je zajištěna kvalifikovanými učiteli s odpovídajícím odborným vzděláním. Proto někteří učitelé pracují jako školitelé nebo jsou pověřeni vedením pedagogické praxe studentů učitelství. Pedagogický sbor je stabilní, věkový průměr je 45 let, z celkového počtu 41 interních pedagogů 17 tvoří muži. Ve škole vyučuje 6 externích učitelů.

Vedení školy umožňuje všem učitelům průběžné doplňování a rozšiřování odborného vzdělání. Této možnosti využívá v současné době jeden učitel, který si rozšiřuje vzdělání v oblasti výpočetní techniky a informatiky. Účast na akcích pořádaných Pedagogickým centrem v Hradci Králové, Vysokou školou pedagogickou v Hradci Králové, případně jinými vzdělávacími subjekty je zájemcům umožňována, finanční náklady jsou částečně kryty z rozpočtu školy. Novým, zejména nastupujícím začínajícím pedagogům, je ze strany vedení školy poskytována pomoc přidělením uvádějícího učitele.

Vedení školy průběžně sleduje a hodnotí výsledky práce učitelů. Vedle pochval a veřejných ocenění je preferováno finanční ohodnocení formou osobního příplatku nebo mimořádné odměny. Kritéria hodnocení jsou písemně deklarována, pracovníkům školy známá. Mezi základní ukazatelé hodnocení patří kvalita a výsledky výuky, iniciativa ve školní i mimoškolní práci. Míra osobního ohodnocení je pohyblivá, může se měnit a průměrně činí asi 17% základní mzdy. Mimořádné odměny jsou přiznávány pracovníkům za kvalitní splnění mimořádných a důležitých úkolů. Vedení školy vidí v této formě odměn lepší stimulační i motivační efekt.

Vedení, motivování a hodnocení pracovníků jako součást systému řízení je funkční a vyhovuje potřebám školy. Tato oblast činnosti je hodnocena stupněm vynikající.

Kontrolní mechanismy

Systém kontrolních mechanismů je součástí Organizačního řádu školy, je pečlivě vypracován v písemné podobě. Jednotlivé součásti tohoto systému zahrnují personální rozdělení pravomocí pro danou oblast včetně kontrolních povinností a datace provádění jednotlivých kontrol.

Dle plánu vnitřní kontroly jsou touto kontrolou pověřeni ředitel školy, dva zástupci ředitele školy, hospodářka, předsedové jednotlivých předmětových komisí, kolegium, zástupce odborů, externí pracovník pro oblast BOZP, školník, výchovný poradce. Posledně jmenovaný neměl ke dni kontroly zveřejněny úřední hodiny pro styk se žáky, rodiči, stranami.

Systém vnitřní kontroly vychází z ústředních rezortních pokynů a je aktualizovaný. Ředitel školy provádí namátkově, trvale, pravidelně, nebo dle plánu následující kontroly.

Stav pokladní hotovosti, uložení cennějšího majetku, učeben vybavených počítači, razítek, klíčů, bezpečnostních opatření při manipulaci s financemi. Prolonguje a verifikuje razítkem a podpisem smlouvy a úřední dokumenty. V oblasti výchovně vzdělávací jsou to pravidelné

kontroly dodržování pracovního řádu, plnění učebních osnov, vypracování tematických plánů, školních písemností, plnění organizačního řádu. Nejdůležitější prioritou ředitele v oblasti kontroly je vyhodnocování výchovně vzdělávacího procesu. Pro letošní školní rok má ředitel naplánováno celkem 30 hospitací, zástupci ředitele každý po 15 hospitacích. Hospitace se dělí na tematické, personální, zaměřené na jednotlivé třídy. Ke dni inspekce bylo zjištěno, že stanovená kvóta je plněna. Z hospitací jsou prováděny písemné záznamy s klady a zápory výuky, navazující rozhovor s vyučujícím slouží k motivaci a zlepšení jejich práce. Kromě hospitací je sledována kvalita výuky rovněž přímým pozorováním, rozбором výsledků výchovně vzdělávací práce.

Zástupci ředitele jsou pověřeni mimo jiné kontrolou práce předmětových komisí, v oblasti vedení povinné dokumentace kontrolují třídní knihy povinných i nepovinných předmětů, kontrolují rovněž pololetní písemné práce, ale také mají na starosti údržbu školy, stavební práce a zlepšování estetického prostředí školy. V jejich kompetenci je zajištění dozorů vyučujících během přestávek.

Výsledky kontrol plnění povinností jednotlivých vyučujících jsou zohledňovány v podkladových materiálech určených pro vedení školy a slouží pro osobní ohodnocení. Ředitel školy stanoví evaluační kritéria pro mimořádné odměny a příplatky.

Analýza výsledků kontrol je prezentována na poradách a radách školy. Pokud mají výsledky kontrol kladné závěry, jsou pracovníci veřejně chváleni, motivováni. Negativní zjištění vedou k odstranění nedostatků. Oba typy zjištění se promítají do plánování úkolů, následného zadávání práce.

Kontrolní systém je funkční, je podložen písemnými doklady. Kontrolní kompetence jsou přiděleny jednotlivým osobám, které jsou za ně zodpovědné. Existuje i zpětnovazební prověření činnosti pověřených osob. Z výsledku kontrolní činnosti odpovědných pracovníků vyplývá, že tato splňuje kritéria pro velmi dobré hodnocení.

Hodnocení kvality řízení

Řídící činnost je z hlediska sledovaných ukazatelů realizována věcně a účelně. Zasahuje do všech oblastí činnosti školy. V práci jsou zpětně využívány analýzy výsledků práce školy, je přihlíženo k aktuálním trendům a požadavkům doby. Vedení školy se ve své práci opírá o úzkou vzájemnou spolupráci se všemi pracovníky školy.

Celkově je kvalita řízení hodnocena velmi dobře.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

V průběhu inspekce byla provedena kontrola povinné dokumentace, uvedené v § 38a odst. 1 písm. a, b, d, e, f, h, j zákona č. 29/1984 Sb. v platném znění. Jednotlivé součásti povinné dokumentace jsou školou vedeny a byly předloženy. K jednotlivým dokumentům lze uvést, že:

- škola má platné rozhodnutí o jejím zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, vyučované studijní obory jsou v souladu s povolenými v rozhodnutí,
- třídní knihy jsou po formální stránce pečlivě vedeny, drobné nedostatky v omlouvání starších absencí žáků byly zjištěny jen ojediněle,
- třídní výkazy jsou vedeny dvojím způsobem. Pro čtyři první ročníky je zavedeno počítačové zpracování třídních výkazů. Pololetní tabulka hodnocení prospěchu a chování

bude doplněna kolonkami pro podpis vyučujícího, který provedl klasifikaci a za jejíž správnost zodpovídá. Jednotlivé části výkazu stejně jako výstupy z počítače odpovídají předepsaným vzorům SEVT. Pro ostatní třídy je zachována tradiční forma třídního výkazu pro ruční zpracování tiskopisů s platným číslem vzoru SEVT.

Zjištěné drobné nedostatky se týkají opravy známek v třídních výkazech pro ruční zpracování. Ne vždy je změna hodnocení řádně zaznamenána v poznámce.

V ostatní kontrolované dokumentaci nebyly zjištěny žádné nedostatky.

Kontrolovaná dokumentace je vedena v souladu s platnými předpisy.

Některé údaje o výsledcích vzdělávání a úspěšnosti školy. Vyhodnocení dotazníků pro rodiče žáků

V rámci inspekce byly sledovány některé údaje, související s výsledky vzdělávání žáků. Z předložených dokumentů vyplývá, že žáci školy se každoročně zúčastňují soutěží a olympiád v předmětech přírodovědného i společenskovedního zaměření a jsou úspěšnými řešiteli v jednotlivých kategoriích.

Výsledky výchovně vzdělávací činnosti školy se zároveň odráží v úspěšnosti přijetí žáků do různých forem pomaturitního studia. Ke studiu na vysoké škole v uplynulém školním roce bylo přijato 72,2 % absolventů a ke studiu ve VOŠ 18 % absolventů školy. Jak dále vyplývá z materiálů SET 99 - TOP 100 středních škol, Čechy, které vydal ÚIV v Praze, Gymnázium B. Němcové v Hradci Králové patří mezi střední školy se značným zájmem žáků o studium na této škole (400% pro šestileté studium, 180% pro čtyřleté studium). Velmi dobrých výsledků dosahují žáci školy při přijetí ke studiu zejména na obory ekonomické, právnické, lékařství a na pedagogické fakulty.

Z provedeného rozboru výsledků dotazníků pro rodiče žáků školy vyplývá, že celkové hodnocení školy stupněm zcela nebo spíše spokojen zvolilo téměř 90 % rodičů, kteří vyplnili dotazník. Odpovědi na většinu z 13 otázek jsou z více jak 70 % kladné a vyjadřují spokojenost s činností školy. Zlepšení činnosti je vyžadováno zejména v oblasti další nabídky ve vzdělávacím programu a dalších aktivit ovlivňujících výchovně vzdělávací proces školy. Velmi pozitivně jsou hodnoceny výsledky učení (74 %), úroveň vzdělávání (82 %), psychohygienické podmínky (79 %) a sociální vztahy ve škole (78 %). Jednotlivé poznatky a výsledky dotazníku byly diskutovány s vedením školy.

Výsledky vzdělávací činnosti školy nebyly hodnoceny.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- učební plán gymnázia se čtyřletým studijním cyklem schválený MŠMT ČR dne 14. 11. 1995 pod čj. 25 049/95-21-23 s platností od 1. 9. 1996,
- učební plán gymnázia se čtyřletým studijním cyklem schválený MŠMT ČR dne 5. 5. 1999 pod čj. 20 595/99-22 s platností od 1. 9. 1999,
- generalizovaný učební plán gymnázia s osmiletým studijním cyklem schválený MŠMT ČR dne 14. 11. 1995 pod čj. 25 048/95-21-23,
- generalizovaný učební plán gymnázia s osmiletým studijním cyklem schválený MŠMT ČR dne 5. 5. 1999 pod čj. 20 549/-22 s platností od 1. 9. 1999,
- učební osnovy gymnázia schválené MŠMT ČR čj. 20 596/99-22 s platností od 1. 9. 1999,

- učební osnovy čtyřletého gymnázia - fyzika a chemie, schválilo MŠMT ČR pod čj. 17 668/91-20 ze dne 24. 5. 1991 s platností od 1. 9. 1991,
- učební osnovy českého jazyka, matematiky, informatiky, výpočetní techniky a zeměpisu čtyřletého gymnázia schválené MŠMT ČR dne 24. května 1991 pod čj. 17 668/91-20 s platností od 1. září 1991,
- Standard vzdělávání ve čtyřletém gymnáziu, Věstník MŠMT ČR, sešit 4, duben 1996,
- Rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 2. 2. 1999, čj. 13 149/99-21,
- povinná dokumentace podle § 38a zák. č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol, v platném znění,
- třídní knihy za školní rok 1998/1999,
- seznam povinné dokumentace škol a školských zařízení, čj. 26 348/99-20, Věstník MŠMT ČR, sešit 10, říjen 1999,
- SET 99 - TOP 100 středních škol, Čechy, vydal ÚIV, Senovažné nám. 26, Praha 1,
- dotazníky pro rodiče,
- tematické plány všech vyučujících pro výuku ve školním roce 1999/2000,
- maturitní práce z českého jazyka,
- slohové práce z českého jazyka z školního roku 1999/2000,
- klasifikační řád (materiál pro vnitřní potřebu),
- školní řád s platností od 1. 11. 1999 včetně kompetencí studentů ze dne 28. 11. 1996,
- plán prací a úkolů pro období 2000 -2001 ze září 1999 vypracovaný a podepsaný ředitelem školy,
- roční plán práce Gymnázia B. Němcové ze dne 28. září 1999,
- rámcový roční a měsíční plán řízení školy ze dne 28. 8. 1999,
- aktuální měsíční plán školy na únor 2000,
- úkoly a informace pro učitele pro rok 1999/2000,
- vnitřní platový předpis s platností od 1. 9. 1999 včetně kritérií pro osobní příplatky,
- plán vnitřních kontrol ze dne 28. 9. 1999 vypracovaný a podepsaný ředitelem školy,
- pracovní řád, vydaný MŠMT ČR, čj. 16 969/96-42,
- spisový a skartační řád školy ze dne 27. 11. 1996 (schválen ředitelem Státního okresního archivu dne 6. 12. 1996),
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/1999 a Výroční zpráva o hospodaření za rok 1999,
- čtvrtletní práce z matematiky za školní rok 1999/2000,
- sešity se zápisy schůzí jednotlivých předmětových komisí (zápisy kontrolovány za školní rok 1999/2000),
- rozbor statistických údajů o školách (srovnání gymnázií v Hradci Králové) s komentářem ředitele školy (datováno 26. 1. 2000),
- dotazníky pro rodiče žáků školy.

ZÁVĚR

Gymnázium B. Němcové v Hradci Králové v současné době realizuje vzdělávací program gymnázia se čtyřletým a šestiletým studijním cyklem. Tento program chce vedení školy zachovat i v budoucích letech.

K realizaci stanovených a deklarovanych výchovně vzdělávacích cílů jsou ve škole vytvořeny potřebné prostorové, materiálně technické i personální podmínky. Zvýšenou pozornost bude nutno věnovat zkvalitnění podmínek výuky informatiky a výpočetní techniky. Průběh a organizace výuky lze charakterizovat převahou pozitiv. Účelnější využívání didaktické techniky zejména zpětného projektoru a vytváření prostoru pro samostatný věcný projev žáků by přispělo ke zkvalitnění a zefektivnění vyučování.

Cílevědomé plánování a organizování činnosti školy umožňuje vedení školy průběžné a kvalitní plnění záměrů a aktuálních úkolů. K tomu zároveň přispívá promyšlené vedení a motivování pedagogických pracovníků, funkční informační systém a důsledná kontrolní činnost.

Z výroční zprávy o hospodaření za rok 1999 vyplývá, že na materiální zajištění výuky, učebnice a další učební pomůcky včetně prostředků výpočetní techniky bylo vynaloženo 381 tisíc Kč, tj. asi 50 % celkových nákladů na materiál.

Pozitiva

- promyšlená a účelná organizační činnost vedení školy a účinný systém práce vedení školy s pracovníky školy,
- přátelská, komunikativní a pracovní atmosféra v hodinách,
- vytváření autentického jazykového prostředí při výuce cizích jazyků (aplikace metody audiovizuální, přímé),
- využívání aditivních zdrojů informací,
- nadstandardní organizační a pedagogické schopnosti vyučujících při výuce cizích jazyků,
- velmi dobré řečové dovednosti žáků,
- rozvoj logického myšlení a samostatného uvažování ve většině hodin matematiky při řešení problémových úkolů a hledání alternativních řešení,
- efektivně využívaná zpětná vazba v hodinách,
- velká názornost při výuce zeměpisu (mapy, atlasy, knihy, videokazety, tematické folie pro zpětný projektor, materiály se statistickým grafickým zpracováním učiva),
- aplikace mezipředmětových vztahů ve výuce jako motivace pro komplexní vzdělávání žáků,
- úspěšné umístění žáků v různých soutěžích (olympiády) a jejich ocenění,
- kvalitní materiálně technické zázemí pro výuku fyziky a chemie,
- propojení školy počítačovou sítí, přístup na internet,
- vynikající úroveň výuky předmětů estetické výchovy, kvalitní činnost školního pěveckého sboru.

Negativa

- konání dozoru v šatnách žakovskou službou,

- zápisy témat hodin českého jazyka jsou v třídních knihách obecné, nekonkrétní, u některých vyučujících převažují výrazně hodiny literární nad hodinami jazykovými a slohovými,
- nedůsledná individuální kontrola domácích písemných prací, písemného projevu všeobecně,
- průměrné malé využití didaktické techniky (radiomagnetofon) do výuky cizích jazyků,
- chybějící zpětnovazebné shrnutí probíraného učiva v závěru vyučovacích hodin,
- nespecifikované, obecné zápisy témat vyučovacích hodin, týkající se moderních dějin a uváděných v třídních knihách ze školního roku 1998/99,
- rozdílná, kvalitativně odlišná úroveň počítačového vybavení odborných učeben výpočetní techniky,
- nedostatečné využívání práce s učebnicí,
- malá snaha vyučujících o vytváření u žáků schopnosti samostatného věcného projevu,
- dílčí nedostatky ve vedení a uzavírání třídní dokumentace (vyplňování a průběžné vedení třídních knih, nesprávné opravování známek v třídních výkazech),
- podprůměrný stav materiálně technického vybavení školy pro výuku informatiky a výpočetní techniky, s ním související plánování méně vhodných tematických celků zařazovaných do výuky (T 602, NC, základy programování) povinného předmětu,
- zařazení teoretické výuky celé třídy v kmenové učebně v rámci předmětu výpočetní technika a informatika na úkor činnostního pojetí tohoto předmětu,
- chybějící možnost kontinuálního vzdělávání žáků v oblasti výpočetní techniky v rámci návaznosti povinného předmětu v nižších ročnících na předměty volitelné či nepovinné v některých třídách (tercie, kvarta, letošní 2.C).

Doporučení:

- zrušit žákovskou službu v školních šatnách,
- provést závazné začlenění a konkretizaci dílčích témat jazykové a komunikační výchovy a témat slohového výcviku do tematického plánu pro daný ročník,
- věnovat v hodinách českého jazyka odpovídající pozornost učivu literárnímu, jazykovému i slohovému, střídat jednotlivé složky předmětu, do třídních knih zapisovat konkrétní obsah vyučovacích jednotek,
- důsledně naplňovat osnovy dějepisu v oblasti moderních dějin až po současnost, do třídních knih zapisovat konkrétní probírané učivo,
- věnovat zvýšenou pozornost individuální kontrole domácích písemných prací a písemného projevu všeobecně ve výuce cizího jazyka,
- promyslet možnost využívání počítačových jazykových programů ve výuce cizích jazyků,
- v rámci možnosti umísťovat výuku cizích jazyků do tříd s dobrou zvukovou izolací,
- základy tematických celků integrální a diferenciální počet, komplexní čísla zařadit do hodin povinného předmětu matematika, jejich rozšíření pak do předmětu volitelného,
- v rámci finančních možností školy modernizovat druhou odbornou učebnu výpočetní techniky, do jedné z učeben umístit tiskárnu,
- na základě zájmu žáků zařadit tematický celek programování do volitelného či nepovinného předmětu,

- při výuce předmětu výpočetní technika a informatika v rámci doporučeného činnostního pojetí hodin nahradit výuku hodiny teorie celé třídy v kmenové učebně praktickou výukou v menších skupinách, popř. alespoň s polovinou třídy v odborné učebně,
- nepodmiňovat volbu maturitního předmětu účastí žáka v některém z volitelných předmětů,
- věnovat větší časový prostor úvodní části hodin, ve kterých jsou žáci seznamováni s jejich cílem a náplní,
- věnovat více pozornosti závěrečnému shrnutí, někdy i systematizaci učiva,
- v hodinách zeměpisu vždy odlišit učivo základní od rozšiřujícího,
- v nižších třídách gymnázia věnovat větší pozornost obsahové a grafické úrovni sešitů žáků,
- více využívat didaktickou techniku a aktivizující metody a formy práce se žáky,
- dbát na větší využívání učebnic v hodinách z důvodu jejich zefektivnění, nácviku vyhledávání informací a práce s nimi,
- více využívat vnitřní diferenciaci tříd z důvodu vyššího aktivního zapojení žáků do výuky,
- vést žáky zejména vyšších ročníků k samostatnému věcnému slovnímu projevu,
- v rámci plánování přeměnit některé formální materiály s obecnou platností na skutečně využitelné plány vzhledem k podmínkám a možnostem školy, specifické jednotlivých tříd a individualitě žáků (plány třídních učitelů, výchovného poradce, protidrogového koordinátora),
- zpracovat jednotné tematické plány pro jednotlivé ročníky a třídy s konkrétním zaměřením,
- tematické plány výuky fyziky a chemie doplnit náměty plánovaných laboratorních prací pro daný školní rok,
- do tematické plánu pro semináře z fyziky a chemie zařadit několik rozšiřujících témat, případně praktických úloh,
- v kontrolní činnosti se zaměřit na plnění doporučení osnov týkající se konání laboratorních cvičení všude tam, kde tyto nejsou zakotveny v rozvrhu,
- v rámci předmětových komisí fyziky a chemie sjednotit formu psaní zápisů (protokolů) z laboratorních cvičení,
- realizovat úpravu souhrnné tabulky hodnocení prospěchu pro počítačové zpracování třídních výkazů.

Dílčí výsledky hodnocení úrovně činnosti sledovaných oblastí ukazují na to, že škola plní svoji výchovně vzdělávací i společenskou funkci. Podmínky výuky i kvalita vzdělávání jsou hodnoceny jako velmi dobré, úroveň řízení rovněž jako velmi dobrá. Celkově je škola hodnocena stupněm velmi dobrý.

Využívání a čerpání finančních prostředků pro vzdělávací účely a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům je efektivní a účelné.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Eduard Suchanek	E. Suchanek v. r.
Členové týmu	PaedDr. Markéta Stuchlíková	M. Stuchlíková v. r.
	Mgr. Jana Kocábová	J. Kocábová v. r.
	Mgr. Dana Janulíková	D. Janulíková v. r.
	PhDr. Richard Šafařík	R. Šafařík v. r.

V Náchodě dne 27. března 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 29. března 2000

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Vladislav Král	V. Král v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	12. 4. 2000	093 159/2000
Zřizovatel	12. 4. 2000	093 158/2000

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nepodány